

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljatve na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto: v Idriji (brez donajanja na dom): K 1-92, (z donajanjem na dom): K 2-40, po pošti K 2-50; v Nemčijo 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Volitve se bližajo!

Državnemu zboru na Dunaju je poteklo življenje. Naj se sodi o celotnem delu državnega zbora od 1900 do 1907 kar se že hoče: izvršil pa je eno delo, ki bo ovekovečil spomin na ta zbor. Splošna in enaka volilna pravica je izšla iz tega zbora. Ne, morebiti iz lastne volje zbora, lastnih nagibov zborovih, marveč: usoda je hotela, da je ta državni zbor izvršil voljo ljudstva.

Razpuščen je državni zbor! Volitve se bližajo, ki naj dado Avstriji nov parlament.

Delavci! Socialni demokratje! Borili smo se za dosego splošne in enake volilne pravice. Sedaj pa je na nas, da napnemo vse moči, da gremo v volilni boj z vso silo ter izvojujemo, kar se izvojevati da. Volitve v državni zbor so precejšnega pomena. V državnem zboru se kujejo postave, katere nam je spoštovati, če hočemo živeti v državi. Ni vseeno, kakšne so te postave. Državni zbor upravlja z gospodarstvom naše države, določa davke in bremena, katere moramo nositi. Niso vseeno, in ne sme nam biti vseeno, kakšna so bremena, nam naložena.

Socialna demokracija postavi pri bližajočih se volitvah kandidate po vseh slovenskih volilnih krajih. Nekje upamo, da proderemo — drugje seveda bodo naši kandidati le zato postavljeni, da preštejemo vse one, ki so proti današnjemu družabnemu redu za socialistično človeško družbo. Za nas bodo bodoče volitve pregled socialističnega gibanja po slovenskih zemljah, rezultat našega dela in — nedela!

Volitve bodo šele v maju! Dva meseca sta pred nami. Izrabimo jih, razširimo svoje delovanje na vse one kraje, kjer je socializem neznan ter propagirajmo ideje, cilje in namene socializma. Volilno gibanje bodi propaganda socializma po slovenskih tleh. Volilno gibanje naj nam služi v razširjanje socialističnih nauk.

Socialni demokratje! Na delo! Pojdite od moža do moža, agitirajte za socializem, za socialistično časopisje in za — kandidate, ki jih postavi socialna demokracija.

Našemu delu slede naj uspehi!

Delavstvu v prevdarek!

Naši klerikalci pišejo velikokrat po svojih časopisih, da so veliki prijatelji delavskemu ljudstvu. Seveda verjame velika množica nič ali premalo premišljujočih ljudi tem besedam. Naloga naša pa je zato, da po mogočnosti jasno in glasno razkrijemo te besede ter pokazemo na dejanjih, kako se godi delavstvu, ki je v službah klerikalnih gospodarjev.

Časopisi so te dni zopet pisali o dejanjih in besedah klerikalcev. Najmarkantnejše je to-le:

Cerkveno premoženje na Moravskem znaša 82,162.453 kron, reci: dvainosemdeset milijonov stovainšestdeset tisoč štiristotriinpetdeset kron, od tega pripada na škofovske menze 15,745.675 kron. Nadškofija v Olomoucu poseduje n. pr. 22 posestev, ki merijo 47.553 ha sveta. Poleg tega poseduje olomouški nadškof eno železarsko tovarno, eno livarno, eno montansko tovarno, eno strojarno, eno tovarno za cink, enajst pivovaren, 10 mlinov, 17 žag, 5 opekaren in 23 gradov. V osmih žganjarnah, ki pripadajo ti škofiji se ne žge več žganje, ker je dejstvo, da se žge v nadškofovih tovarnah žganje, pač preveč kričalo . . .

Letni dohodki olomouškega nadškofa znašajo najmanj 2 milijona kron. V tovarnah nadškofa je seve veliko delavcev. V tovarnah, ki so v mestu Frydlandtu in v Čeladni, je uslužbenih nekaj nad 700 delavcev! Ti delavci so pravi sužnji — ne le, da ne smejo imeti nobenega drugega političnega prepričanja kakor onega, ki se jim zapové — ampak tudi plačani so naravnost nesramno! Mezda delavcev, ki so že izučeni, znaša od 80 vin. do 1 krone. Najvišja mezda pa znaša dve kroni šestinsedemdeset vinarjev na dan, in sicer mezda najbolj kvalificiranega ključavničarja! Le en sam ključavničar ima 3 krone na dan, ker je hinavec in denunciant svojih sodelavcev. En mož, ki je mašinst in kurjač v eni osebi, ima plače 1 krono 68 vin. Celo livarji so zelo slabo plačani. Vsi delavci so strašno sestradani in izmučeni. Delavec v

nadškofovih tovarnah je tip frydlandtskega sužnja.

Kakšna pa je starostna preskrba teh tako «sijajno» plačanih delavcev. Časopis «Duch Času» izkazuje celo vrsto slučajev, ki kažejo v pravi svetlobi naklonjenost nadškofa za delavce!

Kubačak Jan, oče petih otrok, ima celih 8 K 33 vin. penzije na mesec. Ker s tem ni mogel živeti, hodil je delat k firmi Postelberg in zaslužil eno krono na dan. Ko so nadškofovi rablji izvedeli, moral je Kubaček pred zdravnika, ki ga je spoznal za zdravega in zmožnega za «ložje delo».

Delavec Kozelek, ki je 30 let delal v nadškofovih tovarnah, ni dobil vinarja provizije in je moral pasti gosi na stara leta, da je živel.

Livar Mamula je bil uslužben 30 let v nadškofovih tovarnah. Vdova njegova ni dobila nobenega vinarja podpore.

Peter Smira je tudi okusil vse slasti delavca v službah nadškofa. Kremensky je delal v nadškofovih tovarnah 30 let — ni dobil nič; občina mu mora dajati podpore, da ne umre lakote.

Kako se dela s ponesrečenimi delavci, kaže ta-le slučaj: Livar Zak se je težko ponesrečil, tovarna pa nima ambulančnega voza, in težko ponesrečenega delavca so tovariši na večji «šajtrgi» peljali k zdravniku. Zase ima seveda olomouški nadškof kočijo, ki ga stane 40.000 kron.

Itđ. itd. Navedli bi še slučajev dovolj; delavci Vincencij Bumbala, Tobola, Duša, Jan Šmira in drugi so še prav drastične priče, kako se godi delavcem v službah božjega namestnika, in kako plačuje nadškof ubogega trpina.

Zadnje čase se tudi od nadškofovske strani izkuša na vse načine javnosti nasipati peska v oči, češ, da to ni res, da se je celo Janu Šmiri zvišala pokojnina za 30 let službe od 3 kron na 10 kron mesečno! Ali samo ta fakt že jasno kaže, da imajo v nadškofiji slabo vest.

Mi smo to napisali le zgolj zagadel, da pokažemo: kako se dela, kajti na besede se pač dandanes nič dati ne sme! Klerikalizem je sovražnik delavca v vsakem pogledu, izkorišča ga duševno in gospodarsko. Delavci, zapomnite si to!

O svobodni šoli.

Prijatelju D. T., učitelju.

Velebenjeni!

Razumem Vas, da imate mnogo opraviti s sovražniki svobodnega razvoja šole. Največji trumf proti vsakemu naprednemu človeku je kričeč vsklik: Vero hočete izpoditi iz šole, zato proč z Vami! Poznam razmere na kmetih in vem, kako težko je delovati proti fanatičnemu ljudstvu, ki noče zaslepljeno po duhovništvu nič videti in nič slišati. Vendar moramo tudi to ljudstvo prepričati, da je svobodna šola prav potrebna in pravi blagor za vse bodoče generacije. Na očitanja fanatika, ki trdi, da hoče svobodna šola izpoditi vero iz šol, odgovorite: «Svobodna šola hoče ravno verstvo v šole!»

Po Avstriji žive evangeliški, ki se dele na reformovane in augsburške. Živé po vseh mestih ter na Češkem tudi po kmetih. V Avstriji žive tudi židje. Bodimo odkritosrčni: kdo ve kaj o njih veri? Kaj verujejo ti ljudje, kakšne obrede imajo i. t. d.? Nič ne vemo, in vendar smo z njimi v vsakdanji dotiki! Rusov, Srbov in Bolgarov je čez 100 milijonov, in ti vsi so pravoslavne vere. Kaj vemo o njihovi veri? Prav nič! Na svetu je mohamedanska vera; ljudi, ki izpoznavajo to vero, je nekaj nad 220 milijonov (več kot kristjanov). V Aziji verujejo v brahmansko vero (230 milijonov ljudi) in v budistično (460 milijonov ljudi), ki je eksistirala 600 let pred krščansko vero. Budistov je trikrat več nego katoličanov. Japonci, ki so zmagali krščanske Ruse, so vere sintoistiške (30 milijonov izpoznavalcev) — skratka: ver je cela dolga vrsta in prav potrebno bi bilo vedeti to, kaj veruje ostalih devet desetih ljudstva.

In glejte, tega se ne ve! V urah, v katerih se poučuje verouk, moralo bi se poučevati otroke o vseh verah in ne le to, ampak tudi o zgodovini vseh ver, kako so nastale, kedaj, kedo jih je povzročil i. t. d. Židje n. pr. trdijo, da je njih vera od početka sveta. To pa ni res, kajti pred židovsko vero je že obstajala egiptska, asirska vera i. t. d. Otroku bi se naj tudi povedalo, kaj je resnica in kaj so izmišljotine od ljudi, ki sešaj bodisi tem izmišljotinam sami verjamejo, bodisi jih radi svoje lastne koristi trde. Tako bi se zgodilo, da bi se razvidele dobre in slabe strani raznih ver, in potem bi se lahko razmotrivalo o tem. Torej: svobodna šola noče nikomur jemati njegove vere, ampak razložiti hoče vere sploh v njihovih bistvih. Ako je naša katoliška vera najboljša — kakor pravijo gospodje duhovniki katoliške cerkve — potem se ji ni treba bati za obstoj, ako se tudi pokaže na druge vere. Človek, ki je poučen objektivno o vseh verah, bo že spoznal, kaj je dobro in kaj je slabo. Seveda bi moral za pouk v teh verah biti določen učitelj, ker duhovnik ene vere ne more pravilno tolmačiti druge vere, ker mu je lastna — umevno — najbližja. Rabin (duhovnik židovske vere) ne bo pravilno krščanstva razlagal, gospod fajmošter ne bo hvalil sv. pisma, v katero verujejo protestanti i. t. d. Seveda, učitelji bi morali biti bolj izobraženi, da bi vse to izvršili pametno in prav. Torej: svobodna šola noče izpoditi vere iz šol, ampak hoče verstvo v šolah, in sicer verstvo sploh, da se bodo učenci poučili vsestransko o verah. Razume pa se, da noče imeti sebi za jeroba duhovnika nobene vere, ker hoče biti svobodna.

Velebenjeni! Kadar boste branili svobodno šolo proti njenim sovražnikom, povejte ljudstvu tako — in videli boste, da bodo razumeli pravi namen svobodne šole ter ga odobraval. Ljudstvu je treba jasno povedati, da razume. Ljudstvo naše ima zdrav razum, in hvaležno vam bode za vašo razjasnila.

Na svidenje!

V. Š—a.

ZMES.

«**Odrezani jezik!**» Tako se imenuje številka duhovniškega časopisa «Bílý Prapor», kateri so izdajali na Češkem mladi duhovniki, ki so v njem brezobzirno kritizirali visoko duhovenstvo. Češki škofje so duhovnikom prepovedali pisati in naročati ta list, groze vsakemu, ki bi to storil, z vsemi cerkvenimi kaznimi. «Odrezani jezik» piše nenavadno ostro proti prepovedi, kajti ta je «Bílý Prapor» ubila — vsled nje je moral prenehati izhajati. Med drugimi piše tako-le: «Čimbolj premisslujemo o činu čeških in moravških škofov, tem brutalnejši se nam zdi, tembolj barbarski je in tudi z veliko večjim gnjusom gledamo na njihovo ravnanje. Premislite: kdor bi še vnaprej «Bílý Prapor» izdajal ali pa samo naročal — že edino s tem izgubi pravičo izvrševati duhovniške funkcije, in žnjimi izgubi tudi duhovniški urad! Tu je treba pomisliti: kako velika je kazen in kako majhen je greh! Kristus ni nikomur branil govoriti, in nikomur ni prepovedal izraževati svojih dvomljivosti in zahtevati svojih pravic. Kristus se ni branil kritike, ampak je celo naravnost zahteval kritike svoje osebe, rekoč: Kdo od vas me more obdolžiti greha? Naši škofje pa kritike ne prenesejo, ampak radi kritike segajo k nasilju — kdor hoče njihova dejanja ocenjevati, zakriče nad njim, da se morejo cerkvene zadeve reševati v cerkvi sami, nočejo pa povedati, da že stoletja in stoletja niso dali nobene prilike, da bi se mogle na diecezni shodih obravnavati cerkvene zadeve. — Tako pišejo mali duhovniki! Veliki pa jim devajo torbo na usta!

Promet obstoječih velenakupnih družb konsumnih društev. Angleška velenakupna družba konsumnih društev je imela v l. 1906 = 577,370.000 K, škotska: 195,870.000 K, danska: 40.870.000, holandska: 3,320.000, švicarska: 10,150.000, nemška: 56,080.000, ogerska: 8,750.000, belgijska: 2,460.000, francoska: 899.000 in avstrijska: 6,300.000 kron. Angleška je najstarejša, ustanovljena l. 1864., za njo je škotska, ki je bila usta-

novljena l. 1868., najmlajša je pa avstrijska iz l. 1905.

Rusija. Volitve v ruski državni zbor (v dumo) so razpisane na dan 19. svečana l. 1907. Najbrže bodo kljub vsem vladnim mahinacijam tudi v novi dumi opozicijske stranke v večini. — Od 2. do 16. dec. so ubili cesarski rablji v uniformah nad 50 oseb. Socialistične stranke v Rusiji prav goreče debatirajo: kako se udeleže volitev in kako se njihovo gibanje razvije v razmerju napram drugim strankam.

Socializem v Ameriki napreduje od dne do dne. V Kaliforniji so te dni ustanovili celo socialistični mesečnik v japonskem jeziku. — Češki socialisti v Ameriki izdajajo že par let svoj dnevnik «Spravedenost». Poljski socialisti nameravajo tudi izdajati svoj dnevnik — doslej so imeli tednik «Robotnik» — Na new-yorški univerzi je nad 5000 študentov, ki se glase k socialističnemu smeru! — Celo slovenski socialistični list «Proletarec» bo jel izhajati kot tednik.

Raznoterosti. Linski škof Doppelbauer je tožen od prokurista «Društva pensioniranih duhovnikov», ki toži tudi patra Eichhorna in Votavo. — Dekla fajmostra Vorla, ki župnikuje na znani božji poti v Bystrici pod Hostynom, si je v osmih letih službovanja v farovžu prihranila 12.000 K, za katere se sedaj, ko je umrla, njeni sorodniki pravdajo. — Monsignor Drozd, duhovnik in profesor katoliške vere, papežev komornik ter ustanovnik Marijinih bratovščin po Češkem i. t. d. je slavil 5. januarja 1907 v pankracki ječi 70letnico svojega rojstva. Drozd je okradel — kakor znano — hranilnico Sv. Vavla v Pragi za več milijonov in bil zato obsojen v večletno težko ječo. — «Bonifacius-Verein», ki ima svoj sedež v Paderbornu na Nemškem, hoče z nemškimi markami tudi na Slovenskem širiti klerikalne liste kalibra «Sv. Bonifacija», «Sv. Vojteha» in «Sv. Sarkandra». Na Češkem izdaja to ultra nemško-klerikalni list «St. Vojtech» v 200.000 izvodih zastonj z namenom, da postane ljudstvo še bolj neumno

kot je. In to ljuliko hočejo zasejati tudi pri nas, kakor bi ne imeli že dovolj klerikalnih poneumnevalnih sredstev.

Volitve na Nemškem. Govori se, da je socialna demokracija na Nemškem doživela občuten poraz. Nekaj mandatov je izgubila. No, no, naj se tolažijo vsi delavski nasprotniki. Socialna demokracija je zmagala moralno, kajti glasovi, oddani za kandidate, govore več kot kandidati. Socialna demokracija ni stranka sedanjosti, ampak bodočnosti. Kaj zato, če je izgubila mandat, kjer je zmagovalec dobil 4000 glasov, premagani pa 3900! Pogledajte na Berlin in na glasove, oddane v glavnem mestu Nemčije za kandidate socialne demokracije. Kjer je inteligentno, razumno delavstvo, ondi je dobil socialno-demokratični kandidat na deset in deset tisoč glasov — drugod seveda še cvete pšenica reakcionarnim strankam! Proti socialni demokraciji so se združile vse meščanske smeri z geslom: pogin socialni demokraciji! Kljub temu je socialna demokracija ostala zmagalka!

Kako se podpira domača industrija?! Zapovednik avstrijske vojaške mornarice, grof Montecuculi, je v zadnjem zasedanju delegacije pripovedoval poslancem, da mora plačati avstrijska mornarica v Avstriji 2700 kron za oklopno (železno) ladjino desko, katero bi v Ameriki dobil za 1730 kron. V kratkem času je zveza avstrijskih železarjev celih devet in pol milijona kron profitirala... oziroma: država je izgubila prav v kratkem času devet in pol milijona kron, ker je podpirala domačo industrijo... ki je za 70% dražja... Ali bi ne bila tu enostavna in edina pomoč: podržaviti železne rudnike in tovarne?!

Na bojišču dela pade vsako leto ogromno število ljudij. Na Češkem je bilo l. 1904. — 17.087 slučajev ponesrečenj, od teh 220 smrtnih. Pozno sicer pride na dan taka statistika, kajti preglasna je in prenevarna. Mogla bi vzbuditi med delavci malo več zmisla za premišljevanje lastnega stanja.

«Naši Zapiski». Revija. Dobili smo prvo številko petega letnika «Naših Zapiskov», ki se prav mično reprezentira s svojo vsebino. Brez dvombe: «Naši Zapiski» so si priborili

svoj račun. Postali so potrebni slovenskemu publiku. So' edini list, ki se resno znanstveno peča z aktualnimi vprašanji na Slovehskem. Posamezne številke stanejo 30 vin. Celoletna naročnina pa 1 K 50 vin. «Naše Zapiske» prav toplo priporočamo.

«Pod spovednim pečatom.» Opozarjamo vse čitatelje na znameniti roman, katerega prvi del je izšel pod tem naslovom v našem založništvu. Prav krvavo potrebno je, da se ta roman razširi po naši slovenski domovini. Prav bi bilo, da bi ne bilo vasi, kjer bi tega romana in njegove vsebine ne poznali. «Pod spovednim pečatom» se dobi za 2 K 60 vin. v naši upravi, potem v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani, g. Floriana v Kranju ter g. Gabrščeka v Gorici. — Čitatelji, širite to knjigo med slovensko ljudstvo!

Za gozdarske delavce. Gozdarski delavci, ki cepijo in sekajo drva v c. kr. gozdovih takozvanega «Wienerwalda», so dosegli naslednji mezdni tarif: I. razred *a* dnevne mezde K 2'80, I. razred *b* dnevne mezde K 2'50, II. razred *a* K 2'50, *b* K 2'40, III. razred *a* K 2'30, *b* K 2'20. Te mezde se računajo na dvanajsturni šiht z deseturnim delom. Stalno uslužbenim rudarjem pa se je dovolilo še 20% doklade k mezdi. V prvem razredu mora biti 10% stalno nameščenih delavcev, 30% v drugem in 60% v tretjem razredu. Iz ene kategorije (*b*) v drugo kategorijo (*a*) enega razreda stopa se po «petletni zadovoljivi službi». — Tako so c. kr. gospodje uredili mezde gozdarskim delavcem v «k. k. Wienerwaldu». Kako bodo uredili mezde (brez akorda) delavcem v Idriji, se ne vé, ali treba bo na vsak način odpraviti sedanje žalostno razmerje. Gozdarji, organizujte se!

Z Rusije. Revolucija ne pojema. Ruska policija je uvedla mučilnice. Kogar vjame ter ga smatra za političnega zločinca, ga muči na najgroznejše načine. Najgroznejše počenjajo v tem oziru carski rablji na Kurskem in Livlandiji. Mučijo celo nerazvite deklice. V Rigi prerežejo policisti jetnikom misičevje v rokah, porujejo jim lase in brke. Pod vlado gubernatorja barona Möllerja so rablji začeli celo s kleščami odtrgovati spolovila — samo, da bi izvedeli kaj več o tajnih orga-

nizacijah. — Volitve v duma se bodo menda kmalu izvršile. Sklicati se mora duma radi finančnikov, ker ruska vlada potrebuje denarja, a brez dume se ne ve, če bi ga ji hotel še kdo dati! Prav po rusko seveda se vrše te priprave! Kdor vladnim organom ni povolji, ga prečrtajo iz volilnega imenika. 157.000 železniških delavcev so izčrtali iz imenika, ker jim ne pašejo. Celo znanega poslanca Aladina so izčrtali iz imenika. Tudi Miljukova, voditeljica stranke kadetov, niso vpisali, ali pozneje so ga le vbeležili, ker se je zdelo celo vladi sami malo prenevarno, take velmože ignorirati. — V dveh tednih so carski rablji pobili

134 oseb. Znana naša sodruginja Luzembourgoва, ki je nedavno zbežala iz varsavskih ječ, je sedaj obsojena «v neprisotnosti» na 15 let težke ječe — 7 njenih tovarišev pa na smrt.

Z Bolgarskega. Minule dni je izbruhnila stavka železniških uslužbencev na Bolgarskem. Plačani so bili tako slabo, da niso mogli več mirno delati. Na vse prošnje ni vlada odgovorila. Kakšen uspeh bode stavka imela, se ne ve. — Strokovno gibanje na Bolgarskem prav lepo raste. Leta 1904 se je začelo — in v juliju 1905 je že delovalo po Bolgarskem 38 organizacij s 1072 člani. Nekaj stavk se je že z uspehom izvršilo.

Iz idrijskega okraja.

Shod katoliškega društva. Na polstirih popoldne so ga naznanili, začeli pa na 1/4 na pet. Udeležba mala. Janez Kavčič pozdravi zbrane in pravi: Gospod Osvald bodo povedali nekaj o volilnem varstvu. Osvald začne. Govor ima napisan na več polah papirja. Mož je, kakor znano, telesno prav obsežen. Ko govori tri minute, teče mu že pot po čelu, ko pa preteče četrte ure, je že ves znojen. Bere zakon o volilni reformi, kdo bo smel voliti, kako se bo volilo. Kmalu skonča, in se oddahne prav globoko. «Die mühevollen Arbeit ist vollendet!» M ž je za ljudstvo izvršil čin, vsled katerega ga bodo še pozni zanamci slavili, častili in občudovali. Zmagoslavno pogleda sodr. A. Kristana, češ: kaj, zdaj sem pa povedal. Janez Kavčič vpraša, če želi kdo besede? Shod je katolišk — a noben katoličanov ne prosi besede. Oglasi se sodr. A. Kristan. Pohvali g. Osvalda, da je bil tako dober ter v potu svojega obraza prebral raztolmačenje novega volilnega zakona. Pravi, da zakon je zakon in ta se pač more le bistveno tako raztolmačiti, kot se je storilo. Za socialne demokrate je vse to znana stvar, ker se je v njihovi organizaciji razpravljalo o zakonu, ko še ni bil sprejet in ko se še vedelo ni, da bode. Klerikalci so seve praktični ljudje: volitve se bližajo, in dotika z ljudstvom bo prav koristna. No, pa bodi že tudi vzrok takega predavanja zgolj egoizmem, vendar obravnavanje takega predmeta je nad vse važno. Nato govori sodrug A. Kristan o volilni reformi vobče, o stvariteljih volilne reforme ter konstatira, da so klerikalci prav zelo pripomogli, da je volilna reforma takšna, kakršna je — namreč, da ne zadovoljuje ne delavstva, ne posameznih narodnosti. Kako so klerikalci skrbeli pri tvoritvi volilne reforme le zase, kaže govornik z dejstvi. Kranjska dežela je klerikalcem izdana za nekaj časa popolnoma v roke. Dr. Šušteršič je predložil tako razdelitev okrajev za Kranjsko c. kr. osrednji vladi, da je razdelitev klerikalcev povsod prav lahka. Naš okraj so si tako pripravili, da je veselje. Idrijskemu in loga-

škemu sodnemu okraju so priklopili — vrhniški! Idrija voli s Polhovim gradcem, s Črnim vrhom nad Polhovim gradcem in s Horjulom! Ako hoče agitator iz Idrije obiskati Polhov gradec, se mora peljati štiri ure s pošto v Logatec, potem eno uro z železnico v Ljubljano, iz Ljubljane pa s pošto tri ure v Polhov gradec, odtod pa čez dve uri hoditi na Črni vrh! Za klerikalce je seveda malenkost, ker imajo v vsaki vasi dva agitatorja-duhovnika, ki opravita svoje delo brez vsake pomoči. Razven tega pa so občine vrhniškega sodnega okraja skoziinskozi klerikalne! Pravilno bi bilo združiti naše meje z Vipavo, s katero tudi v deželni zbor volimo, ali to ni pasalo klerikalcem. Vendar za nas delavce ni vprašanje mandata glavno. Za nas odloča načelo enake pravice in za enako pravico smo se borili. Pri volilnih okrajih pa bomo porabili vse, da izvršimo kar najboljšo propagando za socializem. — Ker je govornik omerjal Luegerja in volilni red za dunajski občinski svet in deželni zbor nižjeavstrijski — se je oglasil za besedo celo g. dekan Arko in razdraženo branil Luegerja in klerikalce. — Razgovor o železnici in o podržavljenju mestne idrijske realke je bil prav zanimiv. Sodrug A. Kristan je zbranim razložil, kako je z vsem tem. Dekan se je pa hvalil: kako se je vozil na Dunaj radi podržavljenja ter zamudil vlak. Sodrug A. Kristan pa je podal komentar k dekanovemu govorjenju. Rekel je: g. dekan je naročil voz na 7. uro zvečer, na potu je pa še hlapcu rekel, naj le počasi vozi, vlak ni čakal in tehant so zamudili vlak ter prišli ob čast, gledati ministra iz obličja v obličje. Če bi pa tehant hoteli iti na Dunaj, bi se pa odpeljali ob šestih ali ob polpetih (kot pošta), pa bi ne zamudili! (Splošen smeh — tehant se pa jezno drže.) S tem se je obravnavo o podržavljenju skončala. Prišlo je na vrsto: predavanje rudarjev. Klerikalci do letos sploh niso poznali rudarjev, ali letos se vrše volitve in kat. politično društvo začne predavati modrosti o bratovski skladnici. Sodrug A. Kristan jim je to povedal,

za kar so bili zelo jezni in zaključili shod! — Žalostni so šli klerikalci domov... Ja, ja, je že tako.

O železnici se je razpravljalo 25. m. m. na shodu v občinski posvetovalnici. Žalostno je poročati, kajti sestanek, ki naj bi naredil korak naprej, odobril je molče dosedanje stanje. Župan Hribar je stal na svojem znanem napačnem stališču, da se mora vrhniška železnica podaljšati do Idrije ter je na dolgo in široko razpravjal o tretji železniški zvezi Zellweg-Vrhnika-Hotelderska in Studeno. Ta zveza je nemogoča, kakor ona iz Furlanije. Župan Hribar je kravovo prepričan, da še niso Avstriji odzvonili časi, ko so še železnice gradili radi strateških potreb. On je prepričan, da Idrija ne dobi železnice, ako jo ne privoli generalni štab. Mi bi samo vprašali g. Hribarja: zakaj se je gradila železnica v Kamnik? Menda zato, ker je Kamnik strateško važen! Zakaj se je gradila železnica v Kočevje? I, najbrže zato, ker je Kočevje strateško važen kraj! Bežite no s takim stališčem! Naš nazor je, če bode Idrija odobraval stališče g. župana Hribarja, železnice v dvajsetih letih ne dobimo. 6 let obstoji konsorcij, g. župan Hribar je na dolgo in široko pripovedoval, kaj je vse delal. Prav! In rezultat? Ali imamo najmanjšo nit, ki bi nam mogla potrditi misel na kako železniško zvezo. Župan Hribar je sam jasno prebral pismo železniškega ministrstva glede proge Vrhnika-Idrija, v katerem se pravi, da je ta zveza radi ogromnih težkoč nemogoča. Župan Hribar je jako spreten mož. Dobro, Idrijčani, si misli, ako ne pojde železnica Vrhnika-Idrija, pojde Vrhnika-Sv. Lucija. Pojdemo v boj zato z vsemi silami, z vsemi močmi. — Po shodu je. Ako se vprašamo: kaj sedaj — moramo se smejati. Povdarjalo se je marsikaj — a ukrepi, kje so. Konsorcij nam ni dal niti najmanjše nade na realizacijo svojega projekta. O izvršitvi proge Vrhnika-Idrija v desetih letih ni misliti. Konsorcij, kateremu načeluje g. I. Hribar, noče slišati o kaki poprejšnji možnosti zveze Sv. Lucija-Idrija. Vprašanje je, ali bo goriški dež. zbor, oziroma odbor forsiral zadostno zapričeto akcijo z zvezo Sv. Lucije in kranjske meje. Vprašanje je tu: kdo potrebuje najbolj železnico v Idrijo? Po naših mislih edino Idrija in Idrijčani! Vrhnika nima nič opravka z Idrijo, kvečjemu bi nesrečna vrhniška železnica dobila malo več prometa, ako bi bila sploh sposobna za večje vlake, o čemur pa se v dobro poučenih krogih dvomi! Goriška tudi veliko ni interesirana pri vsem tem — ergo: kaj bo? Št. Janž se zveže z železnico, Idrija bo pa zvezana kot doslej le po nerodni, ozki cesti na škodo svojemu razvoju. Toliko za danes. Prihodnjč se bodemo s tem vprašanjem obširneje bavili.

Strateški oziri. Gosp. župan Hribar je mnenja, da Idrija ne dobi železnice radi svojega prometa, ampak radi strateških oziriv! Žirovcem pa je zagotavljal železnico, menda tudi iz strateških oziriv (le «strateških» v smislu strankarsko-političnih). Ko je župan Kopač omenjal promet v Žireh, ki bi se še vzdignil, če bi prišla železnica v Žiri, je g. Hribar pokazal na karti en kraj, rekoč: «no, odtod bi se speljala,

bomo videli, bomo delali.» In g. župan Hribar bi moral vendar reči: «iz strateških oziriv je železnica v Žiri mogoča, drugače ne — kadar pojde Lah na Žirovsko, takrat dobite železnico.»

Ženskega društva „Veda“ veselica se je prav dobro obnesla. Udeležba na veselici ni sicer bila tako obilna kakor druga leta — ali letos je opravičiti to radi razširjajoče influence, ki je obiskala v januarju malone slednjo družino v Idriji. Grozovito je delovala med delavstvom. Cela šola se je morala zapreti.

Na zadnjo pustno nedeljo, to je: 10. svečana zvečer, bo v prostorih rudarskega društva domača zabava, začetek ob 8. uri zvečer.

Občni zbor občnega konsumnega društva v Idriji se vrši dne 10. t. m. ob 1. uri popoldne v pivarni pri «Črnem orlu». Dnevni red se razvidi iz vabila. Prav priporočati bi bilo, da bi se kolikor mogoče vsi člani udeležili občnega zbora, da se tudi udeležijo razprav pri posameznih točkah. Delavci! Kupujte vse svoje potrebščine edino v «Občnem konsumnem društvu v Idriji».

Vabilo

k

rednemu letnemu občnemu zboru

„Občnega konsumnega društva v Idriji“

vpisane zadruge z omejenim poroštvom

ki se vrši

v nedeljo, dne 10. februarja t. l. ob 1. uri popoldne v pivarni pri „Črnem orlu“ v Idriji.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Poročilo predstojništva o delovanju v l. 1906.
3. Poročilo računov za l. 1906.
4. Volitev predstojništva za triletno dobo 1908—1911.
5. Nadomestna volitev v nadzorstvo.
6. Predlog predstojništva glede uredbe odpovedne dobe za hranilne vloge.
7. Pritožbe in nasveti.

Za nadzorništvo:

Alojz Uršič
zapisnikar.

Ivan Straus
predsednik.

Pod spovednim pečatom

(napisal bivši kaplan Hans Kirchsteiger, preložil E. Kristan.)

Ta knjiga je za vsakogar pripravno in poučljivo čtivo. Naroča se pri naši upravi. Stane **2 K 60 vin.** — Delavci! Sezite po tej knjigi!

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner« ?

Ker se vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vsehrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodnje vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Delavci, rudarji,

berite in širite „Naprej!“
ki je Vaše
delavsko glasilo!

Kašelj!

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušet o olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

5120 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti.

Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: »Tri jelke«. — Zaloga pri 24—5

Danielu Pircu, lekarnarju v Idriji.

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastonj.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu Idrije in okolice uljudno naznanjam, da sem svojo

trgovino z urami, srebrnino in zlatnino otvoril v Idriji

v hiši gospoda Paa, poprej tvrdka Ludovik Potočnik. — Potrudil se bom slav. občinstvu postreči s finim blagom, ceno in točno, kakor tudi najvestneje izvrševati v mojo stroko spadajoča dela.

Z odličnim spoštovanjem

IVAN RAVNIHAR

urar, trgovec z zlatnino in srebrnino.

